

## ЕКОЛОГО-САКРАЛЬНО-БАЛЬНЕОЛОГІЧНА СТЕЖКА «ДИВА ФЕОФАНІЇ»

*Запропоновано проект еколого-сакральньо-бальнеологічна стежки.*

*The project of the sacral-balneology-ecotour is proposed.*

**Постановка наукової проблеми.** Нині в Україні значно зросла увага до екотуризму, не винятком є і Київ, де міститься величезна кількість унікальних затишних зелених куточків, насичених як природними так і історико-культурними пам'ятками. Незважаючи на ґрунтовні теоретичні розробки в галузі екотуризму [1], багато питань практичної реалізації наукових екотуристських концепцій в межах великого міста потребують свого подальшого дослідження.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Серед останніх публікацій за досліджуваною темою, що були покладені в основу дослідження можна назвати роботи Романчук С.П. «Сакральні ландшафти Феопанії» та Радченко В.Г., Байрак О.М. «Комплексний моніторинг стану ключових територій екомережі мегаполісу (на прикладі урочища Феопанія, м. Київ)».

**Виокремлення невивчених сторін дослідження.** Екологічні стежки дозволяють зблизити людину з природою, оцінити всю її красу та неповторність зрозуміти проблеми сучасного стану, зокрема, забруднення. Тому досить важливою проблемою є проектування екологічних стежок, які були б цікавими для різних верств населення, поєднували в собі оздоровчу, пізнавальну, навчальну та інші функції. Однією з таких унікальних територій в межах міста Києва, що потребує розробки подібних маршрутів є і урочище Феопанія.

**Метою даної статті є:** розкрити екотуристський потенціал урочища Феопанія, а саме його красу, неповторність, цілющі властивості місцевої природи та архітектури; привернути увагу туристів відвідати чарівний куточок Києва; донести місцевим жителям та відвідувачам всю цінність урочища, закликаючи бережно ставитись до всіх його компонентів, для збереження майбутнім поколінням.

**Виклад основного матеріалу.** Парк Феопанія в Києві – це не тільки красива природа, затишне місце для відпочинку, але і цінний історичний пам'ятник, центр духовного життя українського народу. Здавна парк Феопанія вважався однією з найкращих природних зон для оздоровлення.

Хоча Феопанія і розташовується на околиці Києва, між Теремками, Голосієво і Пирогово, але досить вигідною є близькість до парку Кільцевої дороги, проспектів Академіка Глушкова та Академіка Заболотного. Відносно недалеко знаходяться Одеська та Обухівська автомагістралі.

Отже, еколого-сакральньо-бальнеологічна стежка «Дива Феопанії» - це кільцевий маршрут із загальною протяжністю близько 6 кілометрів з 8 ключовими точками.

Дана стежка має еколого-бальнеологічно-сакральне спрямування, ма-

ндруючи якою можна побачити такі туристичні об'єкти як: Свято-Пантелеймонівський жіночий монастир із комплексом споруд, Пантелеймонівський собор, три цілющі джерела, каскад озер, ландшафтний парк, «Хотівське» (скіфське) городище.

Відправною точкою нашої екологічної стежки є «Дубова алея», яка розташувалася на схід від вулиці Метрологічної.

Крокуємо на схід алеєю, всадженою по обидві сторони старими дубами. Приблизно через метрів 300 ми повертаємо на південь вбік лісу, де на нас чекає невеликий схил з дерев'яними сходами, які приведуть до наступної точки.

Спустившись схилом приблизно 300 метрів, опиняємось біля другої точки «Джерело Св. Пантелеймона». Це місце особливо славиться своїми лікувальними властивостями, вода з джерельця, поблизу якого стоїть ікона Пантелеймона – святого, що прославився саме зціленням важко хворих.

Трохи далі, метрів 50 на схід, знаходиться інше джерело, що представляє собою яму з обробленими деревом бортами. Вода в ньому влітку не більше 8 градусів, а взимку не опускається нижче 4. Священики та монахи радять три рази зануритися в купіль з головою, тричі перехреститися, а потім прочитати молитву.

Далі ми крокуємо на південний-захід, де приблизно за 200 метрів розташована третя точка, Джерело «Сльози Божої Матері», має цілющі властивості. Вода в ньому трохи солонувата, згідно легенди Божа Матір впустила сюди свою сльозу, від чого вода і набула такого смаку[3]. Йдемо на південь вузькою стежиною, вздовж якої тече струмочок від джерела.

Через метрів 300 відкривається панорама ландшафтного парку. Звернувши на південь, йдемо вздовж каскаду озер. Йдемо далі на південний-схід. Парк розташований на схилі пагорба, являє собою відкриту місцевість, оточену з усіх сторін лісом.

Пройшовши парком метрів 500 опиняємось біля будиночка, колишньої дачі Президента АН УРСР академіка Палладіна. Тут перед нами відкриваються три алеї, що ведуть до скіфського «Хотівського» городища. Ми обираємо ту що зліва від нас і крокуємо у верх по пологому схилу на південь. Пройшовши метрів 800 Феофаніївською балкою, опиняємось на найвищій точці парку – 189 м. Далі перед нами відкривається ще один цікавий об'єкт Феофанії як "Хотівське" городище, площею близько 31 га.

Повертаємо назад в парк, звернувши на схід, спускаємось схилом приблизно метрів 500 виходимо до ставків, вздовж яких рухаємось. Якщо втомились, можемо перепочити в одній із альтанок та попити води в джерелі Св. Пантелеймона, що розташований між другим і третім ставками. Це сьома точка нашої екостежки, що має назву «Острів закоханих». Пройшовши ще метрів 500 вздовж ставків, нам потрібно потрапити до головного храму Пантелеймонівського скиту, звертаємо знову в ліс на північний-схід. Там стежиною проходимо метрів 100 звертаємо праворуч або на схід і піднімаємось схилом метрів 200. Піднявшись, потрапляємо до собору та територію жіночого монастиря.

На цьому наша екостежка закінчується, для того щоб вийти до транспортного сполучення звертаємо на північ проходимо метрів 100 асфальтованою дорогою, проходимо крізь арку. Далі перед нами три дороги, вибираємо середню, що розташована на північному-сході. Крокуємо нею метрів 200, і виходимо на вулицю Академіка Заболотного.

**Висновки.** Підсумовуючи статтю підкреслимо, що дослідники Феофанівської пустині відзначали, що це справжня чернецька пустинь серед природи. Територію Феофанії завдяки пейзажному різноманіттю та привабливості ландшафтів називають місцевою Швейцарією. Відвідання еколого-сакральньо-бальнеологічної стежки «Дива Феофанії» буде цікавим людям різної вікової категорії та соціальним статусом. Більша частина екостежки проходить по добре облаштованим алеям, що зручно для туристів із спеціальними потребами.

1. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: Сучасні концепції менеджменту і маркетингу. Навчальний посібник. – 2-е вид., - К.: «Альтерпрес», 2004. – 192с. 2. Лисенко В. Феофанія. Збірник краєзнавчих матеріалів, - К.: 2008. 3. Романчук С.П. «Сакральні ландшафти Феофанії» - К., 2002. 4. Радченко В.Г., Байрак О.М. «Комплексний моніторинг стану ключових територій екомережі мегаполісу (на прикладі урочища Феофанія, м. Київ)». – К., 2004.

УДК 911.3

Дмитрук О.Ю., Борідченко О.В.

### БОТАНІЧНА ЕКОСТЕЖКА В ГОЛОСІЇВСЬКОМУ ЛІСІ

*Запропоновано концепцію ботанічної екостежки в Голосіївському лісі.  
The conception of the botanical ecotour in the Golosiyiv's forest is proposed.*

**Постановка наукової проблеми.** При підготовці до Євро-2012 Київ має гідно представити себе для туристів, в цьому контексті виключно важливим є комплексне використання всіх наявних туристсько-рекреаційних ресурсів. Одним з таких ресурсів є унікальний видовий склад рослинності пам'ятки садово-паркового мистецтва “Голосіївського ліс”.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Наукові підвалини для дослідження визначеної проблематики закладають праці таких науковців, зокрема Вишневського В., Гаврилюка В., Речмедіна І. Пономаренка Л., Різника О., Родичкина И., Родичкиної О., Гринчака И., Сергеева В., Фещенка П. та інших.

**Виокремлення невивчених сторін дослідження.** Недостатньо розробленими на сьогоднішній день залишаються питання використання ботанічних ресурсів пам'яток садово-паркового мистецтва для потреб рекреації та туризму.

**Метою даної статті** є розкриття потенціалу екотуризму у вивченні та збереженні біорізноманіття пам'ятки садово-паркового мистецтва Голосіївського ліс.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Наш маршрут починається від озера, біля вулиці Максима Рильського, недалеко від меморіаль-